

Datum: 8. 11. 2023

SPOROČILO ZA JAVNOST

**TRGOVINSKA
ZBORNICA SLOVENIJE®**
Slovenian Chamber of Commerce

Dunajska cesta 167, SI-1000 Ljubljana
t: +386 1 58 98 212, +386 1 58 98 213
f: +386 1 58 98 219
e: info@tzslo.si, www.tzslo.si

Matična številka: 2246473000
ID številka za DDV: SI67994598
Številka TRR: SI56 0313 8100 0518 803

UPRAVNI ODBOR TRGOVINSKE ZBORNICE SLOVENIJE JE NA SVOJI VČERAJŠNJI SEJI Z MINISTROM ZA FINANCE KLEMNOM BOŠTJANČIČEM RAZPRAVLJAL O BESEDILU ZAKONA O OBNOVI, RAZVOJU IN ZAGOTAVLJANJU FINANČNIH SREDSTEV

Ljubljana, 7. november 2023 - Upravni odbor Trgovinske zbornice Slovenije (TZS) je na 5. (razširjeni) redni seji gostil ministra za finance, gospoda Klemna Boštjančiča. Razprava je bila osredotočena na ključne ekonomske tematike, ki trenutno zadevajo slovensko gospodarstvo.

Slovensko gospodarstvo in trgovina v primežu inflacije: padec prihodkov in povečanje davčnih bremen

»Slovenija se sooča s padanjem prihodkov, višanjem odhodkov in krčenjem neto dobičkov podjetij. Ob tem opozarjamo, da so podjetja v letu 2022 zabeležila padec čistih dobičkov za 8,0 % in padec dodane vrednosti v trgovini, ki se je skrčila za 5,2 %«, je uvodoma poudarila predsednica TZS mag. Mariča Lah. To ni zgolj suhoparna statistika, temveč zgovoren odraz stanja, ki Slovenijo umešča na 92 % evropskega povprečja BDP na prebivalca. Slovenija se sooča z največjim padcem prihodkov v trgovini na drobno znotraj EU – za kar 21 % v primerjavi z evropskim povprečjem, ki znaša le 2 %.

Evropska gospodarska klima daje slutiti, da bo rast v naslednjih obdobjih zelo skromna, če ne celo negativna. Pritiski na slovensko gospodarstvo se že odražajo v zmanjševanju števila zaposlenih in celo zapiranju obratov v nekaterih dejavnostih, pri čemer je trgovina že v letu 2022 občutila obsežnejši upad prihodkov. Slovenija se nezavidljivo uvršča med države EU, kjer so prihodki padali najhitreje.

Inflacijske številke ostajajo visoke in s 6,9 % kažejo na vse prej kot stabilno poslovno okolje, z energetske cenami in stroški storitev, ki gredo mimo dohodkovnih zmožnosti podjetij. TZS opozarja, da prehranska inflacija ni poglobilni krivec za to stanje, čemur pritrjujejo tudi uradni podatki. Oktobra je Banka Slovenije opozorila, da ima ključno vlogo pri inflaciji slovenska rast plač, ki je s 14 % občutno preseгла evropsko povprečje, ki znaša 6 %. Rast plač je v Sloveniji potisnila navzgor tudi stroške storitev, ki so rasli hitreje kot prihodki podjetij.

Člani upravnega odbora so na seji izpostavili težnjo po povečanju davčnih obremenitev za trgovsko dejavnost, ki je že tradicionalno nosilec polnega bremena davka od dohodka pravnih oseb (DDPO). Z napovedanim povišanjem davčne stopnje z 19 % na 22 % za obdobje od leta 2024 do 2028, se bo trgovina znašla v nezavidljivem položaju, saj bo ena izmed gospodarskih panog, ki bo s tem davkom v celoti obremenjena v višini 22 %. V luči teh trendov smo na TZS ministru za finance predlagali ponovni razmislek o uvedbi višjih stopenj DDPO, ter da se, v kolikor bo ta nova obremenitev ostala, v predlog zakona vključijo investicijske olajšave npr. za opremo tudi za trgovinsko dejavnost, z namenom zagotavljanja enakopravne obravnave med različnimi gospodarskimi dejavnostmi.

Poleg tega se gospodarstvo sooča še z dodatnimi stroški, ki izvirajo iz nedavnih sprememb na področju nadomestila za bolniško odsotnost. Delodajalci bodo namreč po novem zavezani k

plačilu nadomestila za bolniško odsotnost do 30 dni, za razliko od sedanje 20-dnevne obveznosti. To bo prineslo dodatno finančno breme za delodajalce in negativno vplivalo na celotno gospodarsko klimo v državi. V razpravi je bilo tudi opozorjeno, da mora biti Zakon o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev, ki določa orodja za po-poplavno obnovo in razvoj, smiseln in uporaben za vse gospodarske akterje, in da ta zakon ni le simbolična gesta brez realnega učinka.

»Želim si, da bo rezultat zakona ta, da se sanacija Slovenije po avgustovskih poplavah in plazovih izvede kar se da hitro«, je poudaril minister Klemen Boštjančič. Zakon naj bi bil na vladi potrjen že naslednji četrtek in nato v mesecu dni obravnavan v Državnem zboru. Pri oceni stroškov poplav je bila uporabljena metodologija Svetovne banke, ki so jo ob naravnih nesrečah takih razsežnosti uporabljale tudi druge države članice EU. Minister je pojasnil razlike med pridobljeno oceno škode po metodologiji Svetovne banke in ocenami škode v aplikaciji AJDA. V aplikaciji AJDA je zavedena samo ocena neposredne škode, medtem ko metodologija Svetovne banke zajema tudi oceno stroškov sanacije te škode, zaradi česar je razumljivo znatno višja.

Glede finančnih obremenitev je minister dejal, da je interventni zakon sprva predvidel solidarnostni prispevek in t. i. "delovno soboto", ki jo je doslej izvedlo le nekaj družb v Sloveniji. Odločitev za ukinitvev solidarnostnega prispevka je bila sprejeta predvsem zato, da ne bi s prispevkom obremenili vseh zaposlenih in delodajalcev ne glede na njihov položaj in prizadetost v poplavah. Namesto tega bomo z začasnim povišanjem DDPO obremenili tista podjetja, ki ustvarijo več. Med viri financiranja pa bo tudi davek na bilančno vsoto bank. »Obseg škode, ki so jo povzročile poplave, je ogromen«, je poudaril minister, in dodal, da so glede ureditve DDPO prihajali različni predlogi ter spomnil, da je učinkovita stopnja, ki jo plačujejo posamezna podjetja zaradi različnih olajšav veliko nižja od trenutno veljavne stopnje. T. i. delovna sobota ostaja kot prostovoljna možnost, sredstva bodo namenjena, kot je bilo vseskozi načrtovano, odpravi posledic poplav. Poudaril je, da kljub omenjenim novim virom, ti ne bodo zadostovali za pokritje vseh stroškov sanacije, potrebno bo tudi dodatno zadolževanje države. Največji del sredstev, približno 80 %, pa bo namenjenih infrastrukturnim projektom, kot so ceste, ki so ključne tudi za gospodarstvo, in protipoplavne zaščite.

Vlada nadaljuje delo in v prihodnjih mesecih načrtuje predstavitev posameznih sklopov davčnih sprememb. »Zaradi številnih specifik in parcialnih posegov v naš davčni sistem, smo se znašli v položaju, kjer sistem ni več transparenten«, je izpostavil minister. V Sloveniji so prisotne opazne razlike v uporabi davčnih olajšav, ki jih zakonodaja omogoča, kar vodi do velikih neenakosti med davkoplačevalci. Izrazil je prepričanje, da bi gospodarstvo moralo podpreti nameravane spremembe, saj se bo s tem povečala pravičnost in transparentnost davčnega sistema.

Minister je tudi izpostavil, da bo izziv pri izvajanju Zakona o dolgotrajni oskrbi pomanjkanje delovne sile v veji socialnega varstva. »Potrebujemo celovit pogled na vprašanje dolgotrajne oskrbe, ki ga evropske direktive od nas zahtevajo«, je dejal. Izpostavil je, da prejšnja ureditev ni določila jasnih virov financiranja za to področje in opozoril na nujnost širšega družbenega soglasja o višini prispevkov in obsegu socialne oskrbe. »Ne smemo se ustaviti pri osnovnih vprašanjih potrebnosti pravic, ampak moramo pogledati širše.«, je dodal. Predsednica TZS mag. Mariča Lah je izrazila zaskrbljenost glede pomanjkanja transparentnosti pri financiranju tega zakona ter dodatno izpostavila izredno pomanjkljiv socialni dialog pri postopku njegovega sprejemanja.

V zvezi z nekaterimi predlogi o možnosti dviga splošne stopnje DDV je minister pojasnil, da dvig splošne stopnje DDV trenutno ni predviden. Kljub temu pa potekajo razprave glede različnih možnosti uvedbe višjih davčnih obveznosti za nezdrava živila, kot so sladke pijače in slani prigrizki. Gre za premislek o spodbujanju zdravega načina življenja ter hkratnem iskanju rešitev za povečanje davčnih prilivov. Ob tem je predsednica TZS mag. Mariča Lah pozvala k premišljenemu pristopu pri morebitnem uvajanju dodatnih davčnih obveznosti tudi z vidika zagotovitve dovolj dolgih prehodnih obdobj za prilagoditev poslovanja podjetij, ki jih bodo takšni ukrepi prizadeli. Prav tako kakršnekoli dodatne obremenitve gospodarstva, ki se nanašajo tudi na trgovino, brez predhodnih razbremenitev, niso sprejemljive.

TRGOVINSKA ZBORNICA SLOVENIJE